

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. február 24.

NÉMET NYELV

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig eggyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szereshető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értéke	33
Íráskészség	33
Szóbeli	33
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont). Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE
1.

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- 0. Tina
- 1. 12 (Jahre alt)
- 2. (ein) (kleiner) Bruder / 1
- 3. (zwei) Hasen
- 4. (Süßwasser)fische
- 5-6. Deutsch, Englisch
- 7. Tennis(spielen)
- 8. Zahnarzt / Zahnärztin

2.

A cél az eredeti szöveg rekonstruálása, mégsem a mondatoknak a szövegben elfoglalt helyét, hanem a mondatok közötti kapcsolatok megtalálását pontozzuk. Jó megoldásként tehát csak az fogadható el, ha a vizsgázó a mondatot az előtte álló vagy az őt követő mondatához helyesen rendelte hozzá, függetlenül attól, hogy melyik helyre írta be a betűt. Ha a vizsgázó az utolsó betűt a helyére írja, akkor azért mindenképpen jár pont.

Ennek megfelelően a következő kapcsolódásokért lehet pontot adni:

E-F	1 pont	D-H	1 pont	A-G vagy G a végén	1 pont
F-B	1 pont	H-C	1 pont		
B-D	1 pont	C-A	1 pont		

Teljesen helyes megoldás:

0.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
E	F	B	D	H	C	A	G

3.

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- 0. ein Jahr lang
  - 16. heiß / warm
  - 17. 10 Stunden
  - 18. ihrer / einer / der Freundin
  - 19. Informationsgespräch
  - 20. umsehen / ausruhen
  - 21. Trinkgeld annehmen / Alkohol an Leute unter 21 Jahre verkaufen / etwas von Disney essen, was man nicht bezahlt hat
  - 22. der Einführungswoche / einer Woche
  - 23. Mickimaus-T-Shirts
  - 24. Spaß
  - 25. hinsetzen / anlehnen
  - 26. Kellnerin
-

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 26 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
26	33
25	32
24	30
23	29
22	28
21	27
20	25
19	24
18	23
17	22
16	20
15	19
14	18

Dolgozatpont	Vizsgapont
13	17
12	15
11	14
10	13
9	11
8	10
7	9
6	8
5	6
4	5
3	4
2	3
1	1

Források

1. www.geolino/pinboards
2. ABC-Zeitung 13/1988
3. http://www.youngmiss.de/job_ausbildung
kép: www.peppitext.de

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakokat helyesnek kell tekinteni.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

- 0. B) für
- 1. D) gibst
- 2. C) Lies
- 3. B) bekommen
- 4. B) schlechtem
- 5. B) An
- 6. C) dir
- 7. B) Wer

2.

- 0. C) nach
- 8. C) sondern
- 9. C) anderen
- 10. B) durch
- 11. D) des
- 12. A) an
- 13. A) gekommen

3.

- 0. lebte
- 14. weiß / wusste
- 15. werden
- 16. rechnen
- 17. eingefangen
- 18. freigelassen
- 19. leben
- 20. gebildet

4.

0.	21.	22.	23.	24.	25.
E	A	C	D	G	B

Kimarad: F

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	18
24	17
23	17
22	16
21	15
20	14
19	14
18	13
17	12
16	12
15	11
14	10
13	9

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	9
11	8
10	7
9	6
8	6
7	5
6	4
5	4
4	3
3	2
2	1
1	1

Források

- JUMA, Das Jugendmagazin 1/96
- www.myjoe.at
- www.lexi-tv.de

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE
1.

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

Figyelem! A 3. és a 4. itemek, valamint az 5. és a 6. itemek megoldásai felcserélhetők.

- 0. Thees
- 1. 17 (Jahre alt)
- 2. 11
- 3-4. Englisch, Französisch
- 5. Freunde besuchen
- 6. Fußball spielen
- 7. E-Mail schreiben / telefonieren
- 8. (etwas) studieren

2.

A táblázatba csak 10 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Először számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó. Ha 10-nél többet írt, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ezt követően ellenőrizze le, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

Frau Stroh...	Montag	Dienstag	Mittwoch	Donners- tag	Freitag	Samstag
...spielte Bridge.	(0) X	(10)X				
...geht schwimmen.			(13)X			
...hat Englisch.				(14)X		
...hat Französisch.				(15)X		
...kauft ein.					(16)X	(18)X
...macht Hausarbeit.		(11)X			(17)X	
...singt im Chor.	(9)X	(12)X				

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 18 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
18	33
17	31
16	29
15	28
14	26
13	24
12	22
11	20
10	18

Dolgozatpont	Vizsgapont
9	17
8	15
7	13
6	11
5	9
4	7
3	6
2	4
1	2

Források

1. Interjú egy német diákkal, 2005. június
2. Interjú egy német nyugdíjossal, 2005. június

SZÖVEGEK

Gastschüler

Thees! Du kommst aus Deutschland und bist seit August in Ungarn auf unserem Gymnasium. Erzähle etwas über dich!

Ja, mein Name ist Thees Gieselmann, ich bin 17 Jahre alt. Ich komme aus Oldenburg, das ist eine Stadt bei Bremen. Ihr kennt ja die Bremer Stadtmusikanten.

Und was machst du hier?

Ich besuche die elfte Klasse und wohne bei einer Gastfamilie.

Ja, und warum wolltest du in Ungarn lernen?

Ich mag das Land und die Leute. Mir gefällt diese Sprache sehr gut.

Wie gefällt es dir hier in Ungarn?

Es gefällt mir hier sehr gut. Ich habe ein paar nette Freunde gefunden.

Was findest du nicht besonders gut?

Die Schule ist manchmal sehr streng.

Hast du Lieblingsfächer?

Ja, auf jeden Fall. Englisch und Französisch.

Was kannst du hier in Ungarn in deiner Freizeit machen?

Ich besuche manchmal Freunde oder wir spielen Fußball. Ansonsten ist in dieser Stadt zum Beispiel nicht sehr viel los, was man machen kann.

Wie lange bleibst du noch in Ungarn?

Ich werde noch einen Monat, also 22 Tage, hier bleiben.

Wie stehst du mit deinen Eltern in Kontakt?

Ja, ich schreibe ihnen manchmal eine E-Mail. Einmal im Monat telefonieren wir auch. Meistens rufen sie mich an.

Und wie geht es dann in Deutschland weiter?

Also, zuerst einmal habe ich lange Ferien und dann im September muss ich wieder zur Schule. Dort werde ich dann bis zum Abitur zwei Jahre lernen müssen und danach mal sehen. Ich möchte etwas studieren.

Viel Glück und vielen Dank für das Interview.

Bitte.

Rentnerzeit ist keine Ruhezeit

Frau Stroh, Sie sind schon in Rente, aber wie ich Sie kenne, sitzen Sie nicht den ganzen Tag zu Hause. Sie haben immer was zu tun. Habe ich recht, Frau Stroh?

Ja, man hat immer was zu tun. Ich lebe in einem Haus und habe neben der Hausarbeit auch andere Beschäftigungen.

Zum Beispiel?

Zum Beispiel montagnachmittags gehe ich in die Stadt und spiele in einem Restaurant mit sieben anderen Frauen Bridge.

Was ist eigentlich Bridge?

Bridge ist ein anspruchsvolles Kartenspiel, bei dem man überlegen und nachdenken muss. Man muss mit allen Partnern spielen, auf die muss man sich einstellen. Man muss eine Strategie entwickeln, dass man richtig spielt.

Ja, und am Dienstag?

Am Dienstag? Ja, Moment, am Montagabend gehe ich noch in den Chor. Dort singe ich in einem gemischten Chor, in einem Kirchenchor. Wir singen manchmal sonntags in der Kirche. Und immer am Montagabend üben wir für den Auftritt.

Und am Dienstag?

Dienstagmorgens habe ich meistens auch im und um das Haus zu tun, ein bisschen Ordnung machen und so. Und am Nachmittag gehe ich in eine andere Gruppe zum Bridgespielen. Macht mir viel Spaß und ich bin unter anderen Leuten. Und am Abend gehe ich noch mal in den Chor. Das ist auch eines meiner Hobbys und es tut auch gut, wenn man singt, es ist ... es macht Spaß.

Tja, es ist auch eine Entspannung.

Eine Entspannung, ja.

Und am Mittwoch?

Am Mittwoch mache ich eher etwas Sportliches. Für den Körper. Ich gehe jetzt im Sommer in unser sehr schönes Freibad und schwimme eine Stunde lang mit einer Bekannten zusammen und wir sprechen da auch sehr angeregt.

Und am Donnerstag?

Am Donnerstag habe ich Volkshochschulkurs. Da gehe ich früh um 10.00 Uhr zum Französisch. Wir unterhalten uns in Französisch und lesen einen Text über Politik oder Literatur oder über Sitten in Frankreich.

Das ist Donnerstagsvormittag.

Ja, Donnerstagsvormittag. Manchmal gehe ich dann Donnerstagnachmittag auch noch zum Englisch. Ich kenne eine Gruppe, die spricht auch Englisch. Wir lesen englische Texte und diskutieren darüber. Und ich freue mich immer, wenn ich neue Wörter lerne.

Und am Freitag?

Am Freitag muss ich mich auch öfters um mein Haus kümmern. Ich räume auf, dann gehe ich einkaufen, muss sehen, wenn was fehlt fürs Kochen, fürs Wochenende, wenn ich Besuch bekomme von meinen Kindern. Und dann muss das Haus ein bisschen aufgeräumt sein. Und ich freue mich, dass eine meiner Töchter heimkommt.

Und was machen Sie am Wochenende?

Am Wochenende, samstags gehe ich normalerweise in die Stadt und gehe auf den Wochenmarkt. Dort kaufe ich die Produkte aus der Gegend, wie Salat, Brot und Kartoffeln und treffe da Leute und ... ja, mein Städteinkaufstag.

Schön. Ist es nicht zu anstrengend, so viel zu unternehmen, wenn man älter ist?

Nein, weil die Woche sehr schnell vorüber geht und wenn ich Zeit habe .....ruhe ich mich aus während des Tages. Ja, es ist nicht zu viel. Man muss sich bewegen. Man muss unterwegs sein.

Also kann man so fit bleiben.

Ja, man muss unterwegs sein.

Vielen Dank fürs Gespräch.

Bitte schön.

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

Mintaértékelések találhatók „Az érettségiről tanároknak 2005. Német nyelv” című dokumentumban, amely elérhető az Oktatási Minisztérium honlapján (www.om.hu).

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata nem kötelező, bármilyen más jelrendszer is használható.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Erről pontos tájékoztatást nyújt a vizsgakövetelmény (40/2002. sz. Miniszteri rendelet). Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
6. Az új helyesírás teljeskörű bevezetésével kapcsolatban kialakult bizonytalan helyzet miatt a régi helyesírással írt alakokat is helyesnek kell tekinteni.
7. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban valamelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban csak a Tartalom értékelési szempont alapján 0 pontos dolgozatok lesznek a többi szempont alapján is 0 pontosak. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
8. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes, segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a Tartalom szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem érthetmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)*Tartalom és szöveghossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (40–50 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondatn, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	23 pont

Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. 0 pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Általános érvényű példák a formai jegyekre

Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/! Sehr geehrter Herr ... ,/! Sehr geehrte Frau ... ,/!	Mit freundlichen Grüßen Mit freundlichem Gruß Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/! Liebe Freunde,/! Hallo,/! Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Mit (den) besten Grüßen Mit herzlichen Grüßen Herzliche / Liebe / Viele Grüße Herzlich(st) Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Elfogadhatónak tekinthető minden olyan megszólítás és elköszönés, ami „emlékeztet” az adott levéltípushoz illő helyes formákra.

Néhány példa az elfogadható megszólításra és elköszönésre:

Elfogadható megszólítás	Elfogadható elköszönés
Sehr geehrte Herren,/!	Mit vielen Grüßen
Verehrter / geehrter Direktor,/!	Vielen Dank
Verehrte LAL Sprachen GmbH,/!	Ich danke Ihnen im Voraus
Sehr geehrte Redaktion,/!	Mit Hochachtung
Liebes Jugendmagazin,/!	Hochachtungsvoll
Hi,/!	Wir antworten auf alle Briefe

Helyes dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – a levél jobb felső sarkában

Elfogadható dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – nem a megfelelő helyen

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van. Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / die Deutschgruppe / Klasse 10D

Amennyiben az aláírás egy sorban van az elköszönéssel, akkor elfogadhatónak minősül. Nem elfogadható az aláírás abban az esetben, ha ellentmond a levél tartalmának és/vagy hangnemének.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az „ich” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett

---

a „holen” igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezésmód szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előjárószt helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezésmód szempontnál.

Értékelési skála (középszint 2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról irt.

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.

Szókincs, kifejezőmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben a következő jeleket használjuk:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

aláhúzás hullámvonallal + i_i = ismétlődő lexikai hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni a javító sávban.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jeleket:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i_i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem jelöljük a javító sávban.